

”UKILAISTUMINEN”

Kotoutumisen toimenpideohjelma 2021-2023
Toteutumisasiaportti vuodelta 2022

Uudenkaupungin kaupunki
19.5.2023

Toteutusraportti on laadittu kotoutumisen toimenpideohjelman 2021-2023 tavoiteasettelun pohjalta. Tarkastelussa on vuosi 2022.

Toimenpideohjelman tärkeimmiksi prioriteeteiksi nostettiin seuraavat kokonaisuudet:

- Tiedottaminen, koordinointi ja toimenpideohjelman jalkauttaminen
- Tulkkiohjeistus koko kaupungin henkilöstölle, selkokielliset internet-sivut
- Paperittomien terveydenhuolto
- Kotona olevat äidit
- Matalankynnyksen ohjaus- ja neuvontapiste
- Yhteinen kohtaamispaikka kaupunkilaisille
- Maahanmuuttotyön prosessin luominen
- Maahanmuuttajien työllistymisen vahvistaminen

Kotoutumisen toimenpideohjelman jalkauttaminen kaupungin organisaatioille ja henkilöstölle toteutettiin keväällä 2021 Teams-alustan kautta.

Tulkkiohjeistus kaupungin henkilöstölle on laadittu.

Terveyslautakunta päätti yhteistoiminta-alueella paperittomien terveydenhuollon linjauksista.

Tavoitteiden alle on koottu muut toteutumisen toimenpiteet vuoden 2022 aikana.

KOTOUTUMINEN

TAVOITE	TOIMENPIDE	MITTARI	VASTUUTAHO
Vakiinnutetaan maahanmuuttajien monikielinen ohjaus- ja neuvontapalvelu osaksi kaupungin palvelurakennetta	Kehitetään palvelua yhdessä Maahanmuuttajien palveluohjaus – ja neuvonta -hankkeen kanssa	Toimintamalli Ohjauksen ja neuvonnan asiakasmäärät	Kaupungin palvelualueet erityisesti sosiaali- ja terveyspalvelut

Maahanmuuttajien monikielinen ohjaus- ja neuvontapalvelu eli Moppi-hanketta on kehitetty alueellisena, (Uusikaupunki ja Laitila) Ukipoloksen kautta. Tavoitetta ei ole vielä saavutettu. Hanke sai lisärahoitusta vuoden 2023 loppuun asti.

Hankeen yhteistyötahoja ovat olleet elinkeinotoimi ja sosiaalitoimi.

Toimintamalli: Ohjauksia on toteutettu ajanvarauksella ns. päivystysaikojen lisäksi. Kokemuksen mukaan asiakkaat tarvitsevat matalakynnyksen ohjauspisteen, mistä voi saada matalalla kynnyksellä erilaisia palveluita samassa paikassa.

ALKUVAIHEEN OHJAUS, ALKUKARTOITUS JA KOTOUTUMISSUUNNITELMAN LAADINTA

TAVOITE	TOIMENPIDE	MITTARI	VASTUUTAHO
Maahanmuuttajat, jotka eivät ole TE-toimiston asiakkaita, saavat tiedon mahdollisuudesta alkukartoitukseen ja kotoutumissuunnitelmaan	Tiedotetaan kohderyhmää ja kaupungin henkilöstöä, jotka ohjaavat asiakkaita mahdollisuudesta alkukartoitukseen ja kotoutumissuunnitelman laatimiseen	Toteutuneet alkukartoitukset ja kotoutumissuunnitelmat	Sosiaalipalvelut ja kaikki kaupungin palvelualueet

Vieraskielisille on Vakka-Opiston kautta informoitu mahdollisuudesta kotoutumissuunnitelmaan, jos heillä on kotoutumisaikaa jäljellä. Vuoden 2022 aikana on tehty 11 henkilölle alkukartoitus ja kotoutumissuunnitelma kunnan toimesta. Heidän suunnitelmassaan on lähinnä suomen kielen opiskelu Vakka-Opistolla. Vastuu on maahanmuuttokoordinaattorilla. Kuntakokeilussa on tehty kotoutumisajan omaavien työttömien työnhakijoiden alkukartoitukset ja kotoutumissuunnitelmat.

KOULUTUS

TAVOITE	TOIMENPIDE	MITTARI	VASTUUTAHO
Perusopetusryhmään siirtyminen ja opiskelu	Valmo S2-opetus	Erilaiset tieto- ja taitokartoitukset	Kaupungin opetus-toimi
Sosiaalisten suhteiden toimivuus päivittäisessä vuorovaikutuksessa	Kansainvälisyshankkeet	Yhteisöllisyys koulussa ja vapaa-aikana	Vastuuopettajan (Valmo – ja S2-opettajat) ja luokan/aineenopettajan yhteistyö
Arkikielen sujuva käyttäminen			Koulun hyvinvointihenkilöstö (kuraattori, psykologi, terveydenhoitaja)
Ikätasoiset tiedot ja taidot			
Itsetunnon kehittyminen			Moniammatillinen poikkihallinnollinen yhteistyö
Oman identiteetin löytäminen/maailmankansalaisuus			

Kasvun ja oppimisen palveluissa oli varauduttu ukrainalaisten saapumiseen perustamalla kahden Valmo-ryhmän sijasta kuusi erillistä Valmo-ryhmää entisten kahden sijasta. Lisäksi yksi Valmo-oppilas opiskeli sata prosenttisesti integroituna perusopetuksen ryhmässä Pyhämaan koulussa. Osa Valmo-ryhmistä oli täysin tai ainakin suurimmaksi osaksi ukrainalaisia. Yläkoulujen ukraina-Valmoihin saatiin ukrainankieliset ohjaajat. Oppilaiden edestakainen muutto, opiskelu aluksi sekä suomen Valmossa että etänä ukrainan koulussa asetti opettajille melkoisia haasteita uudessa kouluarjessa. Myöhemmin oppiminen rajattiin: huoltajien tuli valita opiskeleeko oppilas suomessa vai ukrainassa.

Sari Sahlgren palkattiin S2-opetuksen lisäksi samanaikaisopetukseen Valmo-opettajien kanssa ja Kansainväliseen hanketyöhön. (Viime vuonna Hakametsän koulun Valmo- ja S2-opetus sekä pienimuotoinen hanketyö) Järjestelyt tehtiin siitä syystä, että osa Valmo-opettajista oli opettajina kokemattomia ja suurin osa kokemattomia Valmo-opettajia. Samanaikaisopetus on saanut Valmo-opettajilta kiitosta, sillä Valmo-opetukseen on mahdotonta saada tukea rehtoreilta, koska heillä ei ole siitä tietoa tai kokemusta. Kansainvälisen hanketyön rahoitus oli saatu OPHsta ja hankkeita on kaksi.

- Kansainvälisyshankkeina tänä vuonna aloitettu yhteistyö Turun yliopiston oppimisanalytiikan keskuksen kanssa (VILLE). Yhteistyössä mukana Lohjan kaupunki. Ville-team tuottaa materiaalia S2-oppilaille historian ja yhteiskuntaopin opiskeluun. Kevään 2023 aikana Valmo-ryhmät ovat osallistuneet hankkeen pilotointi-ohjelman arviointiin ja kommentoimiseen.
- Toisena hankkeena on ollut kotikansainvälisyyteen liittyvä hanke, jossa työvälineenä käytetään Crome Bookeilla tehtävää Book Creator-ohjelmaa. Ohjelmassa kootaan kansainvälinen kirjasto: Oppilas tekee oman kirjan ja voi lukea toisten oppilaiden kirjoittamia kirjoja. Kirjoja voi myös kuunnella ja/tai sen voi toteuttaa myös kuvilla, sarjakuvilla tai videolla, eli kirjan tekeminen tai lukeminen ei välttämättä vaadi varsinaista lukutaitoa. Kirjojen tekeminen jatkuu vielä ensi syyslukukaudella. Tekemiseen voi osallistua kaikkien päiväkotien ja koulujen kaikki luokat/ryhmät.
- Yhtenäiskoulussa aloitettu Kansainvälisyys-kerho
- Erillisenä monialaisena oppimisviikkona toteutettiin kaikilla kouluilla Ukraina-viikko, josta tavoitteet ja toteuttamisideat oli lähetetty kaikille kouluille riittävästi etukäteen. Koulut toteuttivat ideoita kouluilleen sopivalla tavalla. Viikosta kirjoitti myös Ukin sanomat. Linkki KV-sitesin sivulle: <https://sites.google.com/edu.uki.fi/kansainvalinenuusikaupunki/ukrainaviikonsatoa>
- Valmo-OPSin paikalliset painotukset
- S2-opetuksen ohjeistus ja OPS paikalliset painotukset
- Seuraavana vuonna sivistystoimessa päähuomio tulisi kiinnittää kodin ja koulun yhteistyöhön. Ulkomaalaistaustaisten vanhempien tulisi saada enemmän tietoa suomalaisen koululaitoksen toiminnasta ja siitä mikä on huoltajan vastuu oppilaan koulunkäynnissä ja oppilaan oikeuksista, esim. erilaisissa tukimuodoissa. Wilma-järjestelmän käyttö on monille perheille hankalaa.

Varhaiskasvatusta järjestettiin kaikille paikkaa hakeneille Ukrainan kriisin myötä Suomeen saapuneille lapsille. Kunta ei ollut velvollinen toimimaan näin, mutta Uusikaupunki teki arvovalinnan, ja järjesti palvelun. Opetus- ja kulttuuriministeriön tasa-arvorahoituksella tehtiin hanketyötä; toiminnan kehittäminen ja lisähenkilöstöä lapsiryhmiin.

TAVOITE	TOIMENPIDE	MITTARI	VASTUUTAHO
Riittävän kielitaidon kehittymisen varmistaminen lukio-opetuksessa maahanmuuttajataustaisille opiskelijoille	Suomi toisena kielenä opetus, erityisopetus ja oppilashuollollinen tuki	Ylioppilastutkinnon suorittaminen	Uudenkaupungin lukio, erityisopettaja, opiskelijahuolto
Integroituminen osaksi lukion opiskelijakuntaa ja toimintakulttuuria	Tutorointi ja oppilashuollollinen tuki kulttuurin, identiteetin ja elämäntutkimuksen soveltamisessa osaksi koulun toimintakulttuuria	Hyvinvointi ja viihtyisyys	Uudenkaupungin lukio, erityisopettaja, opiskelijahuolto
Vieraskielisillä opiskelijoilla on yhdenvertaiset edellytykset menestyä toisen asteen opinnoissa	Tuetaan vieraskielisiä opiskelijoita opintojen aikana järjestämällä suomen kielen opintoja ja muita tukitoimia riittävästi	Lukion / ammatillisten opintojen keskeyttäneiden opiskelijoiden lukumäärä	Lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen järjestäjät ja oppilaitokset

Novidan ammattiopiston ja Uudenkaupungin lukion toimipaikassa on tällä hetkellä 142 vieraskielistä opiskelijaa. Nämä opiskelijat puhuvat äidinkielenään 27 eri kieltä. Ukrainaa äidinkielenään puhuvia on 38 opiskelijaa, vastaavasti venäjää 15, eestinkieltä puhuvia 10, arabia 9 ja romaniaa 9 opiskelijaa. Muut opiskelijat ovat yksittäisiä eri kielten puhujia.

Novidalla on kone- ja tuotantotekniikan sekä sosiaali- ja terveystieteiden tutkinnoissa englannin kielellä tuettua opetusta. Näissä ryhmissä opiskelee yhteensä 42 opiskelijaa.

Vieraskielisillä on mahdollisuus poiketa normaalin tutkinnon ammattitaitovaatimuksessa, esim. heidät vapautetaan hakemuksesta ruotsin kielen opetuksesta ja tilalle annetaan suomen kielen opetusta. Novida järjestää myös oppimisvalmiuksia tukevia (OPVA) opintoja tutkinto-opiskelijoille. Tällöin heillä on mahdollisuus saada lisäopetusta suomen kielessä. Vieraskieliset ovat myös muitten erilaisten tukimuotojen piirissä.

Eniten vieraskielisiä on Tutkintokoulutukseen valmentavassa koulutuksessa (TUVA), joka voidaan laatia hyvin yksilöllisten tarpeitten pohjalta. Vieraskielisillä tämä koulutus painottuu suomen kielen opetukseen. Koulutuksessa opiskelee nyt noin 70 opiskelijaa. Vieraskielisiä opiskelijoita opiskelee lähes kaikissa Novidan tutkinnoissa. Ukrainalasten osalta TUVA-koulutukseen on otettu myös opiskelijoita, joilla ei käytännössä ole suomen kielen taitoja ollenkaan. Heitä varten on palkattu

äidinkielenään ukrainaa puhuvia opettajia ja ohjaajia. Heidän avullaan opiskelijoiden suomen kielen taito on osalla kehittynyt hyvin nopeasti. Osa heistä on jo siirtynyt suomenkieliseen tutkintokoulutukseen.

Keskeyttäneiden määrä ei vieraskielisten kohdalla ole juurikaan suurempi kuin kantasuomalaistenkaan kohdalla. Osa vieraskielisistä muuttaa toiselle paikkakunnalle ja osa ukrainalaisista on palannut takaisin kotimaahansa. Vieraskieliset opiskelijat ovat hyvin motivoituneita eli negatiivisia keskeyttämiä on hyvin vähän.

Uudenkaupungin lukiosta ei valmistunut vieraskielisiä vuonna 2022. Vieraskieliset opiskelijat saavat tarvittaessa erityisopettajan tukea sekä tehostettua opintojen ohjausta. Lukio-opiskelun osalta täysi yhdenvertaisuus ei ole saavutettavissa ylioppilastutkinnon rakenteen takia – tutkinto on suoritettava suomen kielellä. Maahanmuuttajien hyvinvointia lukiossa on haasteellista mitata, toisaalta maahanmuuttajilla ei ole huomattu tavanomaista enempää haasteita hyvinvoinnissa. Vieraskielisten opiskelijoiden osalta ei keskeyttämiä lukiossa.

Suomi toisena kielenä opetus tarjotaan etäopiskeluna yhteistyökumppanin avulla pienen opiskelijamäärän takia. Tutkintoja ei valmistunut vuonna 2022, mutta opinnot etenivät suunnitellusti valtakunnallisen suomi toisena kielenä -oppimäärän opetussuunnitelman mukaisesti.

SOSIAALIPALVELUT

TAVOITE	TOIMENPIDE	MITTARI	VASTUUTAHO
Maahanmuuttajien tietoutta ennaltaehkäisevistä palveluista/peruspalveluista ja lastensuojelusta tulisi lisätä	Esite, median kautta, maahanmuuttokoordinaattorin kautta, esittäytymiset eri yhteistyötahojen luona (esim. MLL)	Kysely, asiakaspalaute	Sosiaalipalvelut
Lapsi- ja perhekeskeinen kotouttaminen	Työntekijäresurssin lisääminen tai olemassa oleva työntekijä. Jalkautuva työntekijä maahanmuuttajaperheiden kotiin ja heidän omaan toimintaympäristöön.	Kyselyt ja asiakaspalaute	Sosiaalipalvelut
Lapsiperhepalveluiden henkilöstön lisä- ja täydenniskoulutukseen tulee panostaa, mikä lisää tietoisuutta eri kulttuurien kanssa työskentelyyn ja vuorovaikutukseen	Maahanmuuttajiin liittyvien koulutusten kartoitus ja tilauspyynnöt.	Henkilöstökyselyt	Henkilöstöhallinto/omat yksiköt
Maahanmuuttajille omia lastensuojelun avohuollon palveluita tulee kehittää	Palveluiden kehittämisen yhteistyössä maahanmuuttokoordinaattorin kanssa	Asiakastyytyväisyys/vaikutavuus	Sosiaalipalvelut

Maahanmuuttokoordinaattorin tehtävä on vakiintunut ja asiakkaat ja yhteistyökumppanit tuntevat toiminnan. Lastensuojelun osalta asiakaskyselyä ei pystytty toteuttamaan. Neuvolan maahanmuuttajapalveluista jäi terveydenhoitaja pois syksyllä 2022 ja tehtävää ei saatu täytettyä loppuvuoden 2022 aikana. Perhetyössä on ollut maahanmuuttajaperheitä asiakkaina.

Covid-19 esti keväälle 2022 suunnitellut täydenniskoulutukset ja syksyllä valmistauduttiin hyvinvointialuemuutokseen.

Henkilöstöpalveluissa ei ole suoritettu henkilöstökyselyitä liittyen maahanmuuttaja-aiheisiin koulutuksiin tai tilauspyyntöihin vuoden 2022 aikana johtuen muutoksista henkilöstöyksikön johdossa.

TAVOITE	TOIMENPIDE	MITTARI	VASTUUTAHO
Maahanmuuttajien sosiaaliohjauksen selkiyttäminen ja vakiinnuttaminen, palvelun tarjoaminen palvelua tarvitseville	Toiminnan kehittämisen ja mallintaminen	Sosiaaliohjauksessa olevien maahanmuuttaja-asiakkaiden määrä	Sosiaalipalvelut
Maahanmuuttokoordinaattorin tehtävän vakiinnuttaminen ja juurruttaminen	Tehtävän kuvan päivittäminen ja toimintatavoista sopiminen yhteistyötahojen kanssa	Tehtävän kuva, pidetyt yhteistyöpalaverit	Sosiaalipalvelut

Maahanmuuttokoordinaattorin työ on ollut pääasiallisesti ohjausta ja neuvontaa eri asioissa. Palvelutarvearvion jälkeen sosiaaliohjauksen asiakkuudessa on ollut muutamia asiakkaita ja palvelu keskittyi ohjaukseen ja neuvontaan.

Sosiaalitoimen ulkopuolisia yhteistyöpalavereja on vuoden 2022 aikana ollut seuraavanlaisia:

- Pakolaisia vastaanottavien kuntien yhteistyökokoukset
- Novidan palaverit koskien opiskelijahuoltoa ja opintoja
- Osallistuminen hyvien väestösuhteiden valtakunnalliseen kehittämissryhmään (oikeusministeriö)
- MOPPI-hankkeen yhteistyöryhmä
- Mobiililuotsin kehittämisen työpajat
- Asukasneuvoja-hankkeeseen osallistuminen
- Kuntakokeilun yhteistyö vieraskielisten ohjauksessa
- Vakka-opiston kanssa tehtävä yhteistyö
- Mannerheimin Lastensuojeluliiton ipanamessi-toiminta
- NMKY maahanmuuttajapalveluiden kanssa yhteistyö
- Vakka-Suomen mamu-ryhmä
- Paperittomien pöytään osallistuminen
- yhteistyö seurakunnan kanssa

TAVOITE	TOIMENPIDE	MITTARI	VASTUUTAHO
Kulttuuritaustan selvittäminen vammaisuuteen liittyen	Kulttuurihaastattelun tekeminen	Kulttuurihaastattelu -lomake	Perheen kanssa työskentelevä omatyöntekijä

Vammaispalveluissa on ollut yksi perhe erityisneuvolan eli Kehitysvammanneuvolan asiakkaana ja yhteistyötä on tehty kuntoutuksen ja muun palvelun osalta vuonna 2022. Resurssisyydestä kulttuurihaastattelua ei ole pystytty laatimaan.

TAVOITE	TOIMENPIDE	MITTARI	VASTUUTAHO
Maahanmuuttajatyön osaamisen vahvistaminen	Koulutukset	Koulutusten määrä	Ikäihmisten palvelut

Uudenkaupungin vieraskieliset ovat työikäisiä tai lapsia, joten heidän vanhuspalveluilleen ei ole vielä ollut tarvetta. Ikäihmisten palvelut on kuitenkin mahdollistanut suomen kielen harjoittelun, esim. Sakunkulman päiväkeskuksessa on ollut vuonna 2022 ainakin kaksi henkilöä kielenoppimisjaksolla.

TERVEYSPALVELUT

TAVOITE	TOIMENPIDE	MITTARI	VASTUUTAHO
Asiain helppous	Uusien toimintamallien kehittäminen	Käyntien määrät	Maahanmuuttaja th
Yhteistyö	Yhteistyön koordinaatio ja ylläpito	Asiakastytyvyisyys	Maahanmuuttaja th

Ennaltaehkäisevässä terveydenhuollossa työskenteli terveydenhoitaja maahanmuuttajaperheiden kanssa. Terveydenhoitaja teki maahantuloterveystarkastuksia yhdessä lääkärin kanssa. Hän myös seurasi ja ohjasi neuvolakäynneillä lasten ja koko perheen kasvua, terveyttä ja hyvinvointia. Terveydenhoitaja työskenteli myös kouluilla valmo-luokkien oppilaiden tarkastuksia tehden. Hän piti yhteyttä varhaiskasvatukseen ja oppilaitoksiin sekä oli konsultoitavissa perheiden ja toisaalta myös ammattilaisten osalta. Terveydenhoitaja lopetti työnsä loppusyksystä 2022.

Tämän jälkeen kaikki terveydenhoitajat ovat tehneet lakisääteisiä neuvola- ja koulutarkastuksia maahanmuuttajalapsille ja -nuorille. Yhteistyö on selkeästi vähentynyt varhaiskasvatukseen ja kouluille. Uusi terveydenhoitaja on valittu, ja hän aloittaa keväällä 2023. Toiveena on, että maahanmuuttajaperheiden palvelut kohentuvat ennaltaehkäisevässä terveydenhuollossa terveydenhoitajan aloitettua tehtävässään.

AKTIIVISUUS JA OSALLISUUS

TAVOITE	TOIMENPIDE	MITTARI	VASTUUTAHO
Monialainen kotouttamista tukeva työ kantaväestön ja uusukilaisen väestön integroimiseksi ja osallisuuden vahvistamiseksi yhteisöön tilojen ja yhteisen toiminnan kautta	Yhteiskehittäminen Hakametsässä (kaupunki; vaka, opetus, sosiaali, nuoriso, kulttuuri; srk, asukaluotsaus-hanke; asukasyhdistys, THL)	Säännöllinen yhteiskehittäminen käynnissä; suunnittelutapaamiset ja toimenpiteet	Hyte-ohjausryhmä Kotouttamisryhmä Hyvinvointijohtaja

UKIHYTE-ohjausryhmissä keskusteltu ja käyty läpi monialaista yhteistyötä. Asukaluotsaus-hanke saanut jatkoa ja toimii nyt nimellä MOPPI-hanke. Osana hanketta toteutettiin monikielinen mobiililuotsi-sovellus, joka sai kansainvälistä tunnustusta onnistuneesta tavasta tukea maahanmuuttajia.

Vakka-Suomen kotouttamisryhmä kokoontunut muutaman kerran vuoden 2022 aikana.

Kotouttamissuunnitelma on päivitetty.

TAVOITE	TOIMENPIDE	MITTARI	VASTUUTAHO
Tuki kielenoppimisessa	Oppimateriaalin lainaaminen	Lainausmäärät	Kirjastopalvelut
Osallistuminen kotouttamisohjelmaan	Kirjasto ottaa vastaan kielipainotteisia työharjoittelijoita	Työharjoittelijoiden määrät	Kirjaston henkilökunta
Digituki maahanmuuttajien sähköisesti tapahtuvassa asiainhoidossa	Digituki maahanmuuttajien sähköisesti tapahtuvassa asiainhoidossa	Digituen määrä	Kirjaston henkilökunta
Kulttuuripalvelut maahanmuuttajille	Eri kohderyhmille suunnatut kulttuuritapahtumat	Tapahtumien määrä	Kulttuuripalvelut

Oppimateriaalien lainaamisesta ei saada toteutuneita lainamääriä, koska kirjaston osalta on mahdotonta tilastoida oppimateriaalien lainausmääriä. Kirjastojärjestelmä ei mahdollista sellaista raporttia, josta tämän saisi näkyviin.

Kirjastolla on ollut yksi kielenoppija vuonna 2022.

Kirjastolla on alkanut koronavuosien jälkeen jälleen säännölliset kahden viikon välein annettavat digiopastusajat, joihin on hakeutunut myös maahanmuuttaja-asiakkaita. Digitukea annetaan kuitenkin edelleen myös päivittäin kirjaston muun asiakaspalvelun lomassa. Kaksi suomen kielen aikuisopiskelijaryhmää on käynyt kirjastolla tutustumassa palveluihin ja tiloihin vuoden 2022 aikana. Uudenkaupungin kirjasto osallistui vuoden aikana myös Luja -kielitietoinen kirjasto -hankkeeseen. Hankkeessa tehtiin yhteistyötä erityisesti Valmo- ja S2- opettajien ja -luokkien kanssa. Viisi luokkaa kävi kirjastossa ja luokkiin toimitettiin myös Lujakirjakokoelmat. Kirjasto jalkautui myös Valmo-luokan vanhempainiltaan esittelemään

verkkokirjastoa.

Kulttuuripalvelut järjesti vuoden aikana viisi Uki Open Stage - tilaisuutta, joiin osallistui myös maahanmuuttajia ja ukrainasta tulleita. Kesällä järjestettiin ukrainalaisen kansantanssiryhtye Volynin esitys, jota seuraamassa oli heinäkuuisena lauantaina 150 henkeä. Lisäksi kulttuuripalvelut olivat mukana toteuttamassa monikulttuurista toria 20.8.2022. Kaikkiin tilaisuuksiin oli vapaa pääsy.

Vuoden 2022 aikana museo tarjosi yhteensä 10 opastusta erilaisille valmo- tai maahanmuuttajaryhmille. Osa oli samoja ryhmiä, jotka kävivät useammassa museossa tai näyttelyssä tutustumassa. Mukana oli siis perusopetuksen valmo-ryhmiä, Vakkaopiston kielenopiskelijoita ja Arffmanin järjestämän kieliopetuksen ryhmiä, lapsia ja aikuisia. Kaikkiaan näille opastuksille osallistui 127 henkilöä. Nämä opastukset ovat olleet maksuttomia ryhmille ja kuitenkin edellyttäneet myös museolta omanlaista erityisopastusta. Ryhmien ohjaajat ja opettajat olivat kuitenkin opastuksissa se aktiivinen tilaaja. Mukana ryhmissä oli lapsia, nuoria ja aikuisia.

TAVOITE	TOIMENPIDE	MITTARI	VASTUUTAHO
Maahanmuuttajien uimataidon parantaminen	Kohderyhmälle suunnatut uimakoulut	Toteutuneet uimakoulut	Liikuntapalvelut/Liikunnanohjaaja
Maahanmuuttajat löytävät jo olemassa olevien liikuntapalvelujen pariin.	Liikuntapalveluiden ja liikuntapaikkojen saatavuutta arvioidaan maahanmuuttajien näkökulmasta, kun valmistellaan kaupungin liikkumisen edistämisen ohjelmaa vuosille 2021 - 2025	Ohjelman toimenpiteissä huomioitu monikanavainen viestintä	Liikuntapalvelut

Vuonna 2022 oli alkeisuimakoulu, johon osallistui 4-5 ukrainalaista naista, jotka olivat ilmeisesti Novidan opiskelijoita. Paljon maahanmuuttajia, mahdollisesti autotehtaan työntekijöitä ja muita, käyvät vapaa-aikana uimassa ja kuntosalilla. Ukrainalaiset saivat käydä vuoden 2022 ajan uimassa ja kuntosalilla veloitusetta. Joitakin ulkomaalaistaustaisia on ollut alkeisuimakouluissa, mutta mitään omaa uimakoulua ei ole järjestetty heille.

Uimahallissa järjestettiin Novidan kanssa yhteistyössä viiden kerran uintiryhmä maahanmuuttajille, jossa oli sallittua käyttää burkinia.

- Burkinin käyttö on sallittua uimahallissa ja ohjeet löytyvät sekä paikanpäältä, että nettisivuilta. Ukrainalaisille tarjottu mahdollisuus käydä uimassa ja kuntosalilla maksutta.
- Uimahallilta löytyvät säännöt ja ohjeet myös englanniksi sekä ukrainaksi.
- Maahanmuuttotaustaisia asiakkaita on käynyt enenevässä määrin vapaa-aikana uimassa ja kuntosalilla.

Liikuntapalveluista tiedotetaan My Life in Uusikaupunki Facebook-sivuilla.

Liikuntaneuvontaa on saatavilla myös englannin kielellä.

TAVOITE	TOIMENPIDE	MITTARI	VASTUUTAHO
Nuorisopalveluiden toimintaa markkinoidaan kaksikielisesti	Käännöksistä huolehditaan itse, sekä varataan budjettiin rahaa niiden ostamista varten	Käännösmäärät	Nuorisopalvelut
Nuorisopalveluiden toiminta löytää uusukilaiset nuoret	Toimintaa markkinoidaan laajasti, ja kannustetaan kaveriporukoita mukaan toimintaan	Uudet kävijät tilastoidaan erikseen	Nuorisopalvelut
Nuorisopalveluiden toiminnan	Nykyiseen toiminnan arviointimalliin lisätään	Arviointi tehdään puolivuositain ja se kirjaetaan pöytäkirjaan	Nuorisopalvelut
saavutettavuutta arvioidaan systemaattisesti	saavutettavuuden kriteereitä, mm. kielisyys		

Nuorisotilojen aukioloajat käännetty englanniksi mm. nettisivuille ja markkinointia palveluista tehdään somekanavien sekä koulun yhteydenpitokanavan kautta:

- Kesä-ajan palveluista nuorille tehtiin englanninkielinen sekä ukrainankielinen esite
- Markkinointia mm. ukrainalaisille nuorille tehtiin valmistavan opetuksen luokkien kanssa ja ohjaajat kävivät tapaamassa nuoria mm. oppituntien aikana

Kalannin nuorisotalolla ukrainalaisten luokka on käynyt tutustumassa nuorisotilaan huhtikuussa 2022.

Nuorisopalvelut järjestivät Hakametsässä kesäpäivän 4–6. luokkalaisille.

Nuorisotiloilla on käynyt erityisesti ukrainalaisia nuoria kevään ja syksyn 2022 aikana. Muunkielisten nuokkarikävijöiden määriä on tilastoitu nuokkareilla. Tilastoista on huomattavissa, että ukrainalaisia nuoria on arvion mukaan käynyt yhteensä 49. Tämä arvio on kuitenkin epätarkka, koska tilastointia ei pystytä tämän suhteen ihan tarkkaan ottamaan ulos järjestelmästä. Luku ei myöskään kerro sitä, että moniko näistä 49 oli uusia ukrainalaisia kävijöitä vai olivatko he kaikki samoja, mutta käyneet eri kerroilla nuokkareilla. Huomionarvoista on se, että muunkielisiä ei juuri muuten ole käynyt nuokkareilla laisinkaan eli tarvetta olisi kontaktoida maahanmuuttajataustaisia nuoria lisää. Isoimpana kysymyksenä on tällä hetkellä se, että miten heidät parhaiten tavoitettaisiin.

TAVOITE	TOIMENPIDE	MITTARI	VASTUUTAHO
Musiikkiopisto-opintoihin hakeutuu enemmän ulkomaalaistaustaisia opiskelijoita	Tiedotus musiikkiopisto-opinnoista ja opintoihin hakeutumisesta monikanavaisesti ja saavutettavammin	Ulkomaalaistaustaisten opiskelijoiden määrä suhteessa kaikkien opiskelijoiden määrään = Ulkomaalaistaustaisten osuus Uudenkaupungin asukasmäärästä. (V. 2019 tilastossa 6%)	Musiikkiopiston rehtori yhdessä henkilöstön kanssa

Ulkomaalaistaustaisten oppilaiden määrä vuonna 2022 on ollut 8,3% varsinaisissa musiikkiopisto-opinnoissa. Näin ollen kasvua on havaittavissa. Päiväkotimuskaritoiminnassa tavoitetaan paljon maahanmuuttajataustaisia lapsia, joita musiikkiopisto ei kuitenkaan tilastoi muutoin kuin pojat/tytöt. Tilastoimattomuus johtuu siitä, että päiväkotimuskaritoiminta on maksutonta, eikä musiikkiopisto pyydä ilmoittautumisia, koska opetus toteutetaan osana päiväkotipäivää.

Musiikkiopiston tiedotus on monikanavaista, tosin vielä vain suomenkielistä.

TAVOITE	TOIMENPIDE	MITTARI	VASTUUTAHO
Yhdistystoimijat laajemmin ja vahvemmin mukaan kotouttamiseen	Yhdistysohjelman toimeenpano Yhteistä kumppanuutta - kehittämishankkeen avulla	Kehittämishanke käynnissä ja toimenpidesuunnitelma huomioitu monikulttuurisuustyön kehittämisen näkökulmasta	Hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelut/ Hanketyöntekijä Hyvinvointijohtaja
Avustetaan uuskaupunkilaisten hyvinvointia edistävää toimintaa	HYTE-avustus	Toimenpiteiden toteutumisen seuranta; Koulutus Avustuksen käyttö Kotouttamista tukeva ohjelmatyö	Hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelut/ Hanketyöntekijä Hyvinvointijohtaja

Yhdistysohjaus-hankkeen kautta aktivoitu eri toimijoita tekemään ja suunnittelemaan yhdessä tapahtumia maahanmuuttajille. Tätä työtä on tehty erityisesti viestintää tehostamalla ja hyödyntämällä monikanavaista viestintää (postituslistat, sähköiset ilmoitustaulut, lehti-ilmoitukset ja tapahtumissa mukana olo).

Yhdistysohjaushanke vahvisti eri toimijoiden valmistautumista sote-uudistuksen ja sen tuomiin muutoksiin. Yhdistysohjaushankkeessa valmisteltiin eri toimijoita -niin kunnan kuin järjestön toimijoita- muutokseen siitä tiedottamalla, järjestämällä erilaisia tilaisuuksia ja avaamalla uudistuksen vaikutuksia ennakkoon. Tämä työ tehtiin pääosin tietoa lisäämällä ja valmistelemalla järjestökenttää tähän muutokseen. Kunnan ja järjestöjen välinen ”löydettävyys ja toinen toisensa tunteminen” olivat lähtökohtia yhteistoiminnan kehittämiselle myös tässä hankkeessa. Merkittävä osa kehitystyöstä tapahtui yhdistysilloissa, joissa käytiin dynaamista vuoropuhelua ja tutustuttiin toisiin toimijoihin.

HYTE-avustuksia jaettiin painopisteiden mukaisesti, joista yksi oli: Osallisuus:

Kotoutumisen tukeminen ja yhdistysohjaustyö. HYTE-avustus myönnettiin esimerkiksi paikalliselle jalkapalloseuralle maahanmuuttajien jalkapalloryhmän toiminnan tukemiseksi.

TYÖ JA ELINKEINO

TAVOITE	TOIMENPIDE	MITTARI	VASTUUTAHO
Yhteisöllisyyden lisääminen hyödyntämällä kaupungin tapahtumia	Maahanmuuttotautustaisten verkoston hyödyntäminen tapahtumasuunnittelussa ja englanninkielisen informaation jakaminen.	Toiminnan aktiivisuus.	Elinkeinotoimi
Kaupungin kiinnostavuuden ja positiivisen mielikuvan edistäminen.	Tuotetaan ja jaetaan tavoitettavuuden kannalta oikeita kanavia pitkin kaupungin asumisesta ja elämisestä positiivisesti kertovaa materiaalia.	Tuotetun materiaalin ja saavutettujen lukijoiden määrä.	Elinkeinotoimi

Kesän kaikissa toritapahtumien toteuttamisessa hyödynnettiin maahanmuuttotautustaisten verkostoa. Yhden tapahtuman sisältö perustui kokonaisuudessaan monikulttuurisuusteemaan. Kaupungin järjestämässä Hehkukarnevaalissa sekä ohjelma-, että ruokatarjoilussa hyödynnettiin maahanmuuttotautustaisten verkostoa.

Torimyyntiin on saatu mukaan maahanmuuttotautustaisia myyjiä.

Englanninkielisiä, Uudenkaupungin asumisesta ja elämisestä kertovia artikkeleita on tuotettu 22 kappaletta vuoden 2022 aikana. Kaupungin tapahtumista, harrastusmahdollisuuksista, palveluista jne., on kerrottu myös My Life in Uusikaupunki Facebook -ryhmässä. Näyttötäuluista on ostettu mainostilaa ja niitä on hyödynnetty englanninkielisen informaation jakamiseen tapahtumista.

TAVOITE	TOIMENPIDE	MITTARI	VASTUUTAHO
Maahanmuuttajille on tarjolla mahdollisuuksia osaamisensa kehittämiseen ja työllistymiseen	Tiivistetään yhteistyötä oppilaitosten kanssa, jotta jokaiselle kotoutujalle järjestyy hänen palvelutarpeensa mukainen palvelu esim. kotoutumiskoulutus tai omaehtoinen opiskelu	Kuinka moni kotoutumiskoulutuksen ja työttömyysetuudella tuettujen omaehtoisien opintojen päättäneistä on 3kk koulutuksen päättymisen jälkeen työttömänä työnhakijana	TE-toimisto yhdessä oppilaitosten kanssa

Työllisyyden kuntakokeilussa oli vuonna 2022 monikielisiä asiakkaita ka. 245 asiakasta kuukaudessa.

Koulutus on erinomainen ponnahduslauta kotoutujalle. Koulutuspolkujen suunnittelua edistää erityisesti lähialueen oppilaitosten kanssa tehtävä tiivis yhteistyö. Kotoutumispalvelujen jälkeen voi olla mahdollisuus mennä suoraan tutkintokoulutukseen valmentavaan koulutukseen (TUVA) tai jatkaa muulla paikkakunnalla peruskoulu- tai suomen kielen opintoihin. TUVA:n jälkeen siirrytään usein ammatillisiin opintoihin tai työvoimakoulutuksiin. Polku kotosta Tuvaan ja Tuvasta ammatillisiin opintoihin on yleensä saumaton. Se, mahdollistuuko työllistyminen 3kk sisällä ammatillisten opintojen jälkeen, riippuu esimerkiksi ammattialasta. Työllistymiseen vaikuttaa osaltaan myös yritysten valmiudet monikielisen työntekijän palkkaamiseen ja sen edistäminen onkin tunnistettu ensiarvoisen tärkeäksi tavoitteeksi. Asuntotoimi yhdessä sosiaalitoimen kanssa sai asumisneuvonta hankkeeseen ARA-rahoituksen, jossa olivat mukana myös kaupungin kiinteistöyhtiöt. Kohderyhmänä olivat myös maahan muuttaneet henkilöt.

ASUNTOTOIMI

TAVOITE	TOIMENPIDE	MITTARI	VASTUUTAHO
Asumisen taitojen varmistaminen	Ohjaus ja neuvonta	Ohjauksen ja neuvonnan asiakasmäärät	Asuntotoimi yhdessä sosiaalipalveluiden kanssa

Asuntotoimi yhdessä sosiaalitoimen kanssa sai asumisneuvonta hankkeeseen ARA-rahoituksen, jossa olivat mukana myös kaupungin kiinteistöyhtiöt. Kohderyhmänä olivat myös maahan muuttaneet henkilöt.